

Kuntalaisaloite kansallispuistospelvityksen teettämisestä

Kaupunginhallitus 31.03.2025 § 71
72/00.01.06/2025

Kaupunginjohtaja: Luonnon Lumous ry esittää, että Nurmeksen kaupunginhallitus esittäisi Valtioneuvostolle kansallispuistospelvityksen tekemistä yhdessä Nurmeksen kaupungin kanssa Raesärkkien – Mujejärven alueesta. Kansallispuisto perustettaisiin vaalimaan erityisesti Itä-Suomelle tyypillisten Kalevalan, eränkäynnin ja omavaraistalouden perinteitä.

Metsähallituksen hoitama Mujejärven luonnonsuojelualue on pinta-alaltaan 2333 ha. Alueesta on yksityisomistuksessa 18 % (429 ha) ja valtiolla 82 % (1904 ha).

Raesärkkien 720 ha laajuinen Natura-alue on suosittu lähivirkistysalue. Raesärkkä kuuluu vanhojen metsien suojeluohjelmaan. Aarniosa määriteltiin Raesärkkien hoito- ja käyttösuunnitelmassa suojelumetsäksi (589 ha) ja sen ulkopuolinen osa virkistysmetsäksi (125 ha).

Kansallispuiston perustaminen liittyy Luonnonsuojelulain (9/2023) pykäliin 43 ja 44. Perustamisen yleisinä edellytyksinä ovat, että:

1. alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi;
2. alueella on 78 §:ssä tarkoitetun tiukkaa suojelua edellyttävän eläinlajin yksilön lisääntymis- tai levähdyspaikkoja;
3. alueella on erikoinen tai harvinainen luonnonmuodostuma;
4. alue on erityistä maisemallista arvoa;
5. luontotyyppin tai eliölajin suotuisan suojelutason säilyttäminen tai saavuttaminen sitä vaatii;
6. alueella on erityistä merkitystä luontotyyppien tai eliölajien mahdollisuuksille sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin
7. alue on muutoin kuin 1–6 kohdassa tarkoitetuilla tavalla niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

Yksittäisen kansallispuiston perustamisesta ja tarkoituksesta säädetään aina lailla. Kansallispuisto voidaan perustaa vain valtion omistamalle alueelle ja pinta-alan on oltava vähintään 1 000 hehtaaria. Alueella on oltava merkitystä yleisenä luonnonnähtävyytenä, muutoin luonnontuntemuksen lisäämisen tai yleisen luonnonharrastuksen kannalta.

Valtion suhtautuminen kansallispuistoverkoston laajentamiseen voi olla mahdollisesti negatiivinen. Marinin hallitusohjelmassa oli maininta, että kansallispuistoverkoston laajennetaan. Orpon hallitusohjelmaan on sen sijaan kirjattu, että nykyisistä kansallispuistoista ja retkeilyalueista pidetään huolta ja että kansallispuistojen rahoitusta pyritään kasvattamaan mahdollisilla

käyntimaksuilla tai yrityksiltä saatavilla yhteistyömaksuilla. Kansallispuistoverkosta tarkasteltaessa on myös nostettava esille se, että Nurmeksen kaupungin ympärillä sijaitsee kolme kansallispuistoa. Hiidenportin, Kolin ja Tiilikkajärven kansallispuistot ovat nurmeslaisten saavutettavissa alle 80 km etäisyydellä.

Raesärkkien – Mujejärven alueilla on välimatkaa noin 70 km, jolloin niiden yhdistäminen yhdeksi kansallispuistoksi voi olla haastavaa. Raesärkät yksinään ei täytä kansallispuistoilta edellytetyn 1 000 hehtaarin pinta-alan vähimmäisvaatimusta.

Kaupungin kannan muodostamiseksi tarvitaan lisätietoa. Metsähallituksen kanta kuntalaisaloitteeseen on sekin hyvä selvittää. On tarkasteltava myös mahdollisen perustamisedellytysselvityksen laatimisen tarvetta. Arvion mukaan perustamisedellytysselvityksen teettäminen maksaa noin 40 000 € - 50 000 €. Selvityksen tekemiseen on mahdollisuus saada avustuksia.

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus päättää, että kaupunginjohtaja nimeää selvitystyöryhmän selvittämään kansallispuistoaloitteen toteuttamiskelpoisuutta ja laatimaan siitä vaikutusten arvioinnin.

Kaupunginhallitus: Kaupunginjohtajan muuutettu päätösehdotus:
Kaupunginhallitus päättää, että kaupunginjohtaja nimeää viranhaltijoista koostuvan selvitystyöryhmän selvittämään kansallispuistoaloitteen toteuttamiskelpoisuutta.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.